

## **Podmíněný trest odnětí svobody: Převládající, nepopsaný, nepřiměřený**

Wolters Kluwer

**Vedoucí autorského kolektivu:** JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D.

**Autor recenze:** prof. emeritus JUDr. Josef Žila, CSc. Universita v Örebro, Švédsko

Práce je věnována podmíněnému trestu odnětí svobody. Tento trest má v trestněprávní praxi, jak pokud jde o jeho četnost, tak jeho podíl v rámci všech uložených trestů, mimořádný význam. Oproti tomu je teoretické zpracování otázek souvisejících s podmíněným trestem odnětí svobody skrovné. Neodpovídá ani praktickému významu institutu, ani složitosti problémů s ním spojených. Tyto skutečnosti autoři přesvědčivě dokládají na základě detailní analýzy právní úpravy institutu a rozhodovací praxe soudů, jakož i přehledu odborné literatury věnované tématu. Již z těchto důvodů je práci nutno považovat za vítaný příspěvek ke studiu a pochopení širší problematiky

Výsledkem analýzy, která zahrnuje nejen současný stav, ale zohledňuje i vývoj podmíněného trestu odnětí svobody v ČR (resp. v Československu) od jeho zavedení, je kompletní obraz tohoto právního institutu. A to jak jeho legislativního zakotvení, tak jeho aplikaci v praxi.

Tento obraz je v knize podroben masivní kritice. Primárně je kritika zaměřena na zákonnou úpravu podmíněného trestu. Na řadě příkladů autoři ukazují, jak současná právní úprava může vést, z hlediska požadavku na proporcionalitu mezi závažností trestné činnosti a přísností trestu, k nechtěným, až paradoxním důsledkům. Například, podmíněný trest odnětí svobody, který by typicky měl představovat mírnější reakci na méně závažnou trestnou činnost, může za určitých, ve skutečnosti často se vyskytujících okolností, ve výsledku vést k nepřiměřeně dlouhým trestům odnětí svobody. Autoři spatřují hlavní problém v nepromyšlenosti právní úpravy. Zákonodárce některé situace neřeší, a zároveň neposkytuje soudům dostatek nástrojů k jejich řešení.

V závěru práce se autoři zamýšlejí nad smyslem a postavením podmíněného trestu odnětí svobody v systému trestních sankcí, a to jak v českém právním řádu, tak s přihlédnutím k úpravám a zkušenostem v jiných zemích. Docházejí k závěru, že je třeba v zákoně zakotvit jasnou hierarchii v rámci systému trestních sankcí, a to z hlediska citelnosti jednotlivých sankcí pro odsouzené jedince. Dále je třeba stanovit pokud možno přesné podmínky, za jakých jednotlivé sankce mohou být aplikovány.

Autoři vyslovují názor, že patrně nejlepším řešením, pokud jde o podmíněný trest odnětí svobody, by bylo stávající koncepci opustit. Navrhují, aby místo sankce „podmíněný trest“ byla zavedena sankce „podmíněné odsouzení“. Pro toto řešení uvádějí řadu argumentů, vycházejících z kritické analýzy současného stavu.

Recenzovaná práce má vysokou kvalitu. Analýza právního stavu a soudní praxe v dané oblasti použitými statistickými metodami je velmi přesvědčivá. Tato analýza pak slouží jako základ pro kritický pohled na platnou právní úpravu a stávající soudní praxi, a zároveň jako východisko pro konstruktivní návrhy potřebných změn.

Práce je velmi zdařilá a jednoznačně ji doporučuji k publikaci.

Josef Žila

Ve Stockholmu dne 4. října 2024